

อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และสรุปผลการวิจัย

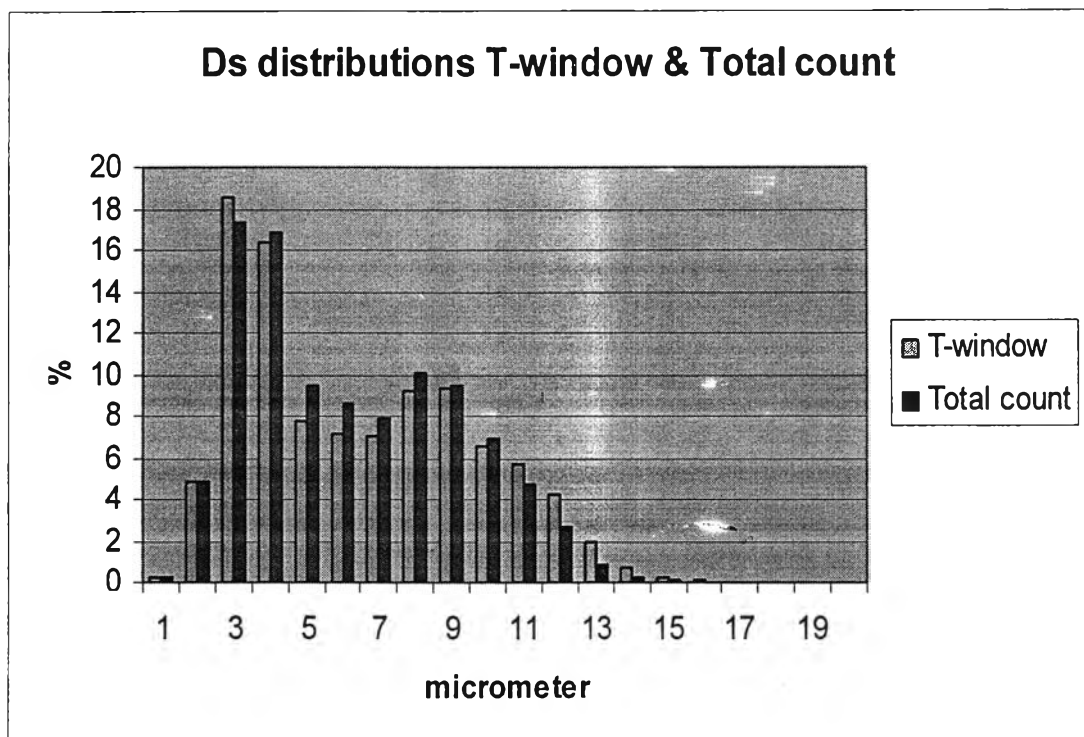
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในจำนวนประชากรทั้งหมด 78 ตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งนี้จะได้ค่าการวัดเชิงโครงสร้างของเส้นประสาทชूरลของคนไทยซึ่งยังไม่มีข้อมูลที่เคยรายงานไว้ ดังนั้นงานวิจัยนี้สามารถจะนำไปใช้เป็นค่าอ้างอิงเบื้องต้นได้ โดยยึดพารามิเตอร์ดังต่อไปนี้คือ จำนวน myelinated fiber (MF), ค่าความหนาแน่นของ myelinated fiber (DMF), ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง myelinated fiber (Ds) , ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง axon (Da) ,ค่าคงที่ g-ratio และ ความหนาของ myelin (myelin thickness) จะได้ค่าเฉลี่ยของพารามิเตอร์โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือวิธีการนับทั้งหมด (Total count) และวิธีการนับด้วยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้กรอบสี่เหลี่ยม 3 อันครอบคลุมใน fascicle ที่มีพื้นที่สามารถครอบคลุมได้ โดยการทดลองครอบคลุมใน fascicle ทุกอันที่อยู่ใน 1 เส้น มีข้อสังเกตว่าถ้า fascicle นั้นมีพื้นที่หน้าตัดมากกว่า 100,000 ตารางไมโครเมตร จะสามารถครอบคลุมได้ทั้ง 3 หน้าต่าง ซึ่งค่าที่วัดได้มีความใกล้เคียงกันมากดังแสดงในตารางและเมื่อนำข้อมูลกราฟ ขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางของเส้นใยประสาทมาเทียบกันพบว่าทั้งสองวิธีไปในทิศทางเดียวกันดังกราฟที่ 3

ตารางที่ 6 แสดงค่าที่นับได้จาก 2 วิธีเทียบกัน

พารามิเตอร์	Total count		T-window	
	RANGE	MEAN±SD	RANGE	MEAN±SD
MF	2155-10750	5,672±1,753.7	2563-11286*	5726.3±1624.6*
DMF(/ mm ²)	3585.5-10872.3	6,714±1,560.7	3805.6-10902.8	6843±1467.6
Fiber diameter (µm)	5.6-8.92	6.87±0.77	2.85-9.19	6.96±0.98
Axonal diameter (µm)	2.23-4.54	3.21±0.48	1.38-4.42	3.14±0.54
g-ratio	0.33-0.61	0.48±0.06	0.27-0.61	0.47±0.07
Myelin thickness (µm)	1.23-2.79	1.83±0.34	1.2-3.27	1.92±0.4

ผลข้อมูลการนับทั้ง 2 วิธีในตารางที่ 6 ซึ่งจะนำเอาค่าเฉลี่ยของแต่ละวิธีมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (correlation agreement) Single Measure Intraclass Correlation ซึ่งพบว่าค่าที่มีความสอดคล้องกันยิ่งมากเท่าไรจะยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่านั้น (ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0-1) ซึ่งผลของการเทียบกันพบว่ามีค่าเข้าใกล้ 1 มากๆ ในทุกๆ ค่า ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าการใช้วิธีการนับโดยการสุ่มตัวอย่าง 3 กรอบสี่เหลี่ยม (Three window sampling method) ที่มีการใช้ในเส้นประสาท sciatic ในหนูทดลอง ซึ่งเป็นเส้นประสาทที่จัดเป็น single fascicle สามารถนำมาใช้กับเส้นประสาทซัวร์ที่มีลักษณะเป็น multiple fascicle ดังนั้นวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสามกรอบสี่เหลี่ยมนี้สามารถใช้แทนวิธีการนับทั้งหมดได้และยังสามารถช่วยลดระยะเวลาในการนับได้

กราฟที่ 3 เมื่อนำข้อมูล Ds ของทั้ง 2 วิธีเทียบกันจะได้ดังกราฟ

ทั้งนี้การนับโดยการนับทั้งหมดใช้ระยะเวลามาก เนื่องจากการใช้กำลังขยาย 40x จะมีข้อดีมากในกรณีที่ต้องการแยกความแตกต่างในรายละเอียดของเส้นประสาท แต่ต้องใช้เวลามากในการเก็บภาพ เนื่องจากว่าเส้นประสาท 1 เส้นต้องเก็บภาพประมาณ 100 ภาพขึ้นไปก่อนจะนำมาเปลี่ยนแปลงเป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้กับ โปรแกรม Image-Pro Plus analysis แต่เมื่อใช้วิธีการนับแบบสุ่มตัวอย่างด้วยสามกรอบสี่เหลี่ยมที่กำลังขยาย 40x พบว่าสามารถลดระยะเวลาในการนับได้ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ หรือ 4/5 เท่า ซึ่งจะมีประโยชน์และเป็นผลดีมากที่จะนำไปใช้

กับคนไข้ที่ต้องการการวินิจฉัยโรคเกี่ยวกับระบบประสาทส่วนปลายที่ใช้การเก็บเนื้อเยื่อของเส้นประสาท (nerve biopsy) มาตรวจ โดยอาศัยค่าจากการวัดเชิงโครงสร้างของเส้นประสาทที่ถูกต้อง รวดเร็วและแม่นยำ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องมีระยะเวลาในการเตรียมชิ้นเนื้อเส้นประสาทที่คงที่ซึ่งเฉลี่ยแล้วจะใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน

การใช้โปรแกรม Image-Pro Plus analysis ในการวิเคราะห์ภาพเป็นการอำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว แต่ก็ยังคงต้องการผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้โปรแกรม เนื่องจากต้องช่วยในการแยกแยะรายละเอียดหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับการเตรียมเนื้อเยื่อ ตัวอย่างเช่น artifact

เมื่อนำผลของค่าที่นับได้จากวิธีการนับทั้งหมด (Total count) ในงานวิจัยครั้งนี้มาเปรียบเทียบกับค่าที่เป็นค่าข้อมูลที่มีการศึกษามาก่อนหน้านี้ พบว่าค่าที่ได้จากงานวิจัยนี้ (ดังแสดงในตารางที่ 7) มีค่าของจำนวน fascicle, พื้นที่ fascicle, จำนวน MF เทียบกับของการศึกษาของ Jacob [3] ที่ศึกษาในหลายช่วงอายุแต่การศึกษานี้จะนำค่าที่อยู่ในช่วงอายุเดียวกับที่ทำการศึกษามาดูเทียบกันพบว่ามีความของจำนวน fascicle ใน 1 เส้นประสาทกว้างกว่าคือ 4-16 แต่ของการศึกษา Jacob [3] มี 5-10 fascicle รวมถึงขนาดพื้นที่ภาคตัดขวางของเส้นประสาทมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันแต่ว่ามีช่วงที่มีขนาดพื้นที่เล็กกว่ามาก ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของเชื้อชาติ

ค่าความหนาแน่นของเส้นใยประสาท (DMF) ของการศึกษานี้เทียบกับของ Jacob [3], Dyck [24] และ Rosa [25] พบว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันเพียงแต่ว่าของการศึกษานี้พบว่าความหนาแน่นมีช่วงกว้างคือตั้งแต่ 3500-10,800 เส้นต่อพื้นที่ตารางมิลลิเมตร

ค่าขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเส้นใยประสาทเฉลี่ย (Ds) ของการศึกษานี้เมื่อเทียบกับ Rosa [25] พบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน เมื่อนำการกระจายตัวของ Ds มาเทียบกันกับการศึกษา Jacob [3] พบว่าขนาดของ MF มีลักษณะเป็น 2 ฐานนิยมเช่นกันคือ ช่วง 3-4 และ 8-9 ไมโครเมตร แต่มีช่วงแคบกว่าโดยพบว่าขนาดที่ใหญ่จะมีค่าน้อยกว่าของการศึกษาของ Jacob [3] คือ 3-5 และ 9-12 ไมโครเมตร

ค่าขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง axon เฉลี่ย (Da) ของการศึกษานี้เทียบกับ Rosa [25] พบว่ามีค่ามากกว่าคือการศึกษานี้มีค่าเท่ากับ 3.21 แต่ Rosa [25] มีค่า 2.5 ไมโครเมตร

ค่า g-ratio เมื่อนำค่าเฉลี่ยของการศึกษานี้เทียบกับ Rosa [25] พบว่ามีขนาดใหญ่กว่าแต่ถ้าเทียบกับ Jacob [3] มีขนาดเล็กกว่า

ค่าความหนาแน่นของ myelin (myelin thickness) ยังไม่มีการศึกษาใดที่วัดออกมาเป็นค่าตัวเลขที่นำมาเทียบได้กับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นค่านี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นได้ในคนไทย

โดยสรุปพบว่าค่าที่วัดได้จากการนับทั้งหมดยังคงใกล้เคียงกันกับการศึกษาที่ผ่านมาแต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้เป็นการศึกษาประชากรคนไทยดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้อ้างอิงกับคน

ไทยได้ดีกว่า นอกเหนือจากนี้การศึกษาคั้งนี้ ศึกษาในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มากกว่าการศึกษาที่ผ่านมามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลของการวัดเชิงโครงสร้างจากการศึกษาคั้งนี้เทียบกับการศึกษาที่ผ่านมา

พารามิเตอร์	This study(n=78)		Jacob(n=27)	Dyck(n=6)	Rosa(n=14)
	RANGE	MEAN±SD	RANGE	RANGE	MEAN±SD
NF	4-16	9.2±2.8	5-10	-	-
FA	0.34-1.37	0.8540±0.2277	0.6-1.2	-	-
MF	2155-10750	5,672±1,753.7	3300-12300	-	-
DMF	3585.5-10872.3	6,714±1,560.7	7500-10000	7300-10000	7292
Ds (µm)	5.6-8.92 (bimodal 3-4: 8-9)	6.87±0.77	3-5 ;9-12	-	6.9
Da(µm)	2.23-4.54	3.21±0.48	-	-	2.5
g-ratio	0.33-0.61	0.48±0.06	0.65-0.8; 0.55-0.65	-	0.36
Myelin thickness (µm)	1.23-2.79	1.83±0.34	-	-	-

สรุปผลการวิจัย

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Three-window sampling สามารถใช้แทนการนับเส้นประสาทชัวร์ทั้งเส้นได้ ในการที่จะประหยัดเวลาในการนับได้ถึง 4/5 เท่า เนื่องจากเมื่อหาค่าความสอดคล้องจาก ICC จะได้ค่า Single Measure Intraclass Correlation ที่มากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ 1 โดยจะมีค่าอยู่ที่ 0.7400 - 0.8800 ซึ่งเรียงลำดับความสอดคล้องจากมากไปน้อยคือ ความหนาของ myelin ,จำนวน MF , ค่า g-ratio ,ขนาด Ds , ขนาด Da , DMF ตามลำดับ

ค่าต่างๆ ของการวัดเชิงโครงสร้างของเส้นประสาทชัวร์ทั้งเส้นจากประชากรคนไทย จะมีค่าใกล้เคียงกับประชากรในตะวันตก และพบว่ามีความแตกต่างจากค่าของประชากรตะวันตกบางค่า ดังนั้นถ้าต้องการนำค่าปกติจากประชากรตะวันตกมาอ้างอิง จะต้องมีควมระมัดระวังในการใช้เนื่องจากอาจจะพบความแตกต่างบางค่า และทำให้การวินิจฉัยผิดพลาดได้

ประโยชน์จากงานวิจัยครั้งนี้

ได้ค่าอ้างอิงของการวัดเชิงโครงสร้างของเส้นประสาททิวรีลในคนไทย ซึ่งจะสามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกับเส้นประสาทที่ถูกส่งมาตรวจวินิจฉัยโรคได้ ทำให้การแปลผล nerve biopsy มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ

เราสามารถใช่วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสามกรอบสี่เหลี่ยมเพื่อใช้ในการวัดเชิงโครงสร้างที่ใช้พารามิเตอร์กลุ่มนี้ (MF , DMF, Ds , Da ,g-ratio, ความหนาของ myelin ,) ได้